Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	20Co/43/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8322203163
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Michal Boroň
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2024:8322203163.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcov: 1) A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., 2) D. B., E. F. G. X.X.XXXX, F. C. XX, XXX XX C. zastúpení: JUDr. Jana Šepeľová, advokátka Námestie slobody 25, 066 01 Humenné proti žalovaným: 1) A. H., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., 2) I. H., E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., zastúpení: PB Legal Advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Poľana 767/1, 066 01 Humenné, IČO: 54 413 249, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 12C/133/2022-62 zo dňa 30.3.2024, takto

r o z h o d o l :

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Žalobcom sa voči žalovaným priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd I. inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Súd určuje, že parcela J. č.XXX/X, záhrada o výmere 437 m2, zapísaná na LV č. XX, katastrálne územie C., obec C., okres C., vedené Okresným úradom Humenné, katastrálny odbor patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcov v 1. a 2.rade.
II. Súd priznáva žalobcom v 1. a 2.rade vo vzťahu k žalovaným v 1.a 2.rade náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.“

Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že žalobcovia žalobou doručenou údu dňa 11.10.2022 sa domáhali určenia, že parcela J. XXX/X, záhrad o výmere 437 m2, zapísaná na LV č. XX v kat. úz. C. patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcov v 1. a 2. rade.
Žalobu odôvodnili tým, že žalovaní v 1. a 2. rade sú zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci parc. J. č. XXX/X, záhrada o výmere 437 m2, zapísanej na LV č. XX kat. úz C., obec C., okres C., pričom žalobcovia užívajú túto nehnuteľnosť od roku 1986 a ich právni predchodcovia užívali nehnuteľnosť od roku 1946. V tejto súvislosti poukazovali na rozsudok Okresného súdu Humenné sp.zn. 7C/1282/92-85 zo dňa 27.11.1998 ako aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 28. júna 1999. Nehnuteľnosť bola užívaná nebohým K. F. a jeho manželkou nebohou L. M.. Potom ich užívala ich dcéra nebohá D. J., E. F. a jej manžel A. J.. Po jej smrti sa stala užívateľkou ich dcéra L. C., rod J., od ktorej žalobcovia odkúpili celú nehnuteľnosť. Žalobcova kupovali celú parcelu N. XXX ohradenú drevenými kolmi a ostnatým drôtom, v akom stave je aj v súčasnosti a takto predmetnú spornú nehnuteľnosť užívajú.
Žalobcovia v žalobe poukazovali aj na čestné prehlásenie, A. E., ktorý svojím čestným prehlásením zo dňa 27.4.2021 prehlásil, že odkedy si pamätá, tak nehnuteľnosť je ohraničená a užívaná nerušene jeho

susedmi B., teda žalobcami a predtým ich právnymi predchodcami neb. K. F. a jeho manželkou neb. L. M., potom ich dcérou neb. D. J., E. F. a jej manželom A. J.. Po smrti D. J. sa stala užívateľkou tejto nehnuteľnosti L. C. a nakoniec susedia žalobcovia.
Z obsahu žaloby ďalej vyplýva, že na Okresnom súde Humenné je vedený spor v právnej veci o odstránenie plota a odstránenie stavby pod sp.zn. 9C/29/2018, v ktorej žalobcovia sú A. H. a I. H., E. F., teda žalovaní a žalovaným je B. B., ktorý je synom žalobcov.
Žalovaný B. B. v konaní sp.zn. 9C/29/2018 podal vzájomnú žalobu o určenie, že nehnuteľnosť zapísaná pod LV č. XX kat. úz. C. ako parcela č. XXX/X patrí do výlučného vlastníctva žalovaného, teda B. B., pričom Okresný súd Humenné jeho vzájomnú žalobu súd zamietol. Krajský súd v Prešove potvrdil rozsudok vo výroku o zamietnutí vzájomnej žaloby žalovaného o určenie, že nehnuteľnosť zapísaná pod LV č. XX kat. úz. C. ako parcela č. XXX/X patrí do výlučného vlastníctva žalovaného.
„V bode 20 na strane 6 rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/36/2021 sa uvádza, že za dôkaz potvrdzujúci nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaným vo vzťahu k parc. č. XXX/X nemožno považovať rozhodnutia vydané vo veci 7C/1282/1992 Okresným súdom Humenné. Rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 27.11.1998 č.k. 7C/1282/1992-85 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.6.1999 č.k. 4Co/186/1999-98 bola zamietnutá žaloba právnych predchodcov žalobcov, ktorou sa domáhali určenia hranice a tiež aj vydania plochy, ktorej podľa znaleckého posudku znalca D. H. zo dňa 16.6.1997 zodpovedá parc. č. XXX/X, zapísaná na LV č. XX kat. úz. C.. Išlo teda o nehnuteľnosť totožnú s nehnuteľnosťou, ku ktorej sa žalovaný v tomto spore domáhal vzájomnou žalobou určenia vlastníckeho práva. Podľa odôvodnení vyššie uvedených rozhodnutí vlastnícke právo k parcele J. č. XXX/X nadobudli rodičia žalovaného vydržaním. Len títo rodičia žalovaného, keďže k prevodu parcely č. XXX/X z ich strany účinným spôsobom nedošlo, mohli sa domáhať určenia vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti titulom vydržania.“
Na základe vyššie uvedeného aj Krajský súd v Prešove v rozsudku sp.zn. 7Co/36/2021 sám skonštatoval, že došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním a vlastnícke právo nadobudli D. B. a A. B., teda žalobcovia, ktorí podávajú túto žalobu a sú aktívne legitimovaní na podanie žaloby, ktorú aj prostredníctvom svojho právneho zástupcu podávajú.
Žalobcovia od nepamäti, dlhé roky užívajú nehnuteľnosť čo potvrdzuje aj výsluch L. D. v Zápisnici o pojednávaní zo dňa 17.09.2020 vo veci sp.zn. 9C/29/2020, ktorá uviedla, že v obci C. bol robený regulačný plán, lebo obec bola vypálená Nemcami a v rámci povojnových škôd mala byť obec vybudovaná. K tomu bolo potrebné pripraviť stavebné pozemky. Boli aj projekty urobené, domy mali byť podľa projektov, mala byt aj mapa aké boli pôvodné užívania pred regulačným plánom. Na tej istej mape na regulačnom pláne pozemok nebohého D. F. bol úzky, tam trebalo 12 alebo 14 metrov. Keďže taký nebol, tak trebalo prideliť buď z hornej alebo z dolnej strany. Z hornej strany pridelený byť nemohol, lebo tam je základná škola a dolným susedom bol nebohý K. F.. Pri vyhotovení regulačného plánu bola podmienka, že keď mal len malý, pridelili mu od susedov, ale podmienka bola, že buď mal zaplatiť alebo zamenil za pozemok. Keďže boli veľké hádky v obci, keďže tí, od ktorých brali, nechceli, nesúhlasili, takže K. F. dal len toľko, koľko trebalo. Súhlasil s tým s došlo k zámene, ale len na tú časť pozemku, kde je predzáhradka, dom, maštaľ a stodola. Zvyšnú časť pozemku, čo tvorila záhrada, si K. F. užíval naďalej.
Žalobcovia v žalobe ďalej uviedli, že žalovaní kupovali nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX v roku 2000 a už vtedy vedeli, ako je sporná parcela N. XXX/X užívaná, kto ju užíval a aj užíva doteraz. Svojho vlastníckeho práva sa začali domáhať až v roku 2014, teda po 14 rokoch, pričom dovtedy tolerovali stav aký je a uznávali vlastnícke právo žalobcov, resp. jeho právnych predchodcov k tejto nehnuteľnosti. Aj v pôvodnom konaní, ktoré sa viedlo pod sp.zn. 7C/1282/92 sa právni predchodcovia žalobcov domáhali vydania tej istej plochy, resp. určenia hranice medzi spornými parcelami. Sporná nehnuteľnosť nikdy nepatrila žalovaným a ani právnym predchodcom žalovaným.
Žalobcovia uviedli v žalobe, že sú dobromyseľní a dobromyseľnosť sa nemôže zmeniť. Žalobcovia sú vlastníkmi spornej nehnuteľnosti titulom vydržania. Sporná nehnuteľnosť je predmetom dlhodobého a nerušeného užívania najskôr právnymi predchodcami žalobcov, aj samotnými žalobcami. Oprávnenosť užívania pritom nebola nikým spochybňovaná, až do podania žaloby žalovaných o odstránenie plota a odstránenie stavby a toto konanie je vedené na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 9C/29/2018.
Počas vydržacej doby, žalobcovia boli a sú so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľní, že im vec alebo právo patrí.
Z obsahu výpisu z LV č. XX kat. úz. C. vyplýva, že na predmetnom liste vlastníctva je zapísaná parcela J. O. XXX/X, záhrada o výmere 437 m2, v bezpodielovom spoluvlastníctve žalovaných v 1. a 2. rade, pričom titulom nadobudnutia je kúpna zmluva č. P. XXX/XX zo dňa 5.4.2000 (č.l. 10).

Z obsahu kúpnej zmluvy zo dňa 20.12.1985 vyplýva, že predmetnou kúpnou zmluvou žalobcovia v 1. a 2. rade kúpili od predávajúcej L. C., E. J., parcely N. XXX dom, dvor o výmere 390m2, N. XXX/X záhrada o výmere 1646 m2, dom Q. R. XXX, ktoré sú zapísané na LV č. XXX kat. úz. C. (č.l. 57).
Z obsahu spisu Okresného súdu Humenné sp.zn. 7C/1282/92 vyplýva, že súd rozsudkom zo dňa 27.11.1998 č.k. 7C/1282/92-85 zamietol žalobu žalobcov S. F. a spol. proti žalovaným v 1. rade A. B., v 2. rade D. B. E. F. (žalobcov v tomto konaní) o určenie hranice medzi pozemkami žalobcov O. XXX, O. XXX a O. XXX/X a pozemkami žalovaných O. XXX a O. XXX/X ako aj vydania parcely O. XXX/X, pričom z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že „žalobcovia nepreukázali vlastníctvo k tej časti nehnuteľnosti, ku ktorej sa domáhali jej vydania, lebo ani ich právny predchodca, otec nikdy tú časť nehnuteľnosti neužíval.“ (č.l. 12).
Z obsahu rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 4Co/186/99-98 zo dňa 28. júna 1999 vyplýva, že predmetným rozsudkom Krajského súdu v Prešove potvrdil rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 27.11.1998 č.k. 7C/1282/92-85 (č.l. 14).
Z obsahu spisu Okresného súdu Humenné sp.zn. 9C/29/2018 vyplýva, že súd rozsudkom č.k. 9C/29/2018-228 zo dňa 18.6.2021 zamietol žalobu A. H. a I. H., rod. F. (v tomto konaní žalovaných) proti žalovanému A. B. (synovi žalobcov) o odstránenie plota a hospodárskej budovy a vzájomnú žalobu žalovaného o určenie, že parcela J. XXX/X, záhrada o výmere 437 m2, zapísaná na LV č. XX v kat. úz. C. patrí do výlučného vlastníctva žalovaného (č.l. 20).
Z obsahu rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/36/2021-262 zo dňa 28.3.2022 vyplýva, že Krajský súd v Prešove potvrdil napadnutý rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 9C/29/2018-228 zo dňa 18.6.2021 vo výroku o zamietnutí vzájomnej žaloby a vo zvyšnej časti zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z bodu 20. odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove vyplýva „že len rodičia žalovaného, keďže k prevodu parcely J. XXX/X z ich strany účinným spôsobom nedošlo, mohli sa domáhať určenia vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti titulom vydržania.“ (č.l. 16).
Otázka vydržania v občianskom práve na Slovensku bola a je riešená rôzne v závislosti od času úpravy. Podľa Uhorského obyčajového práva platného na Slovensku do roku 1950 vydržaním vlastníctvo k nehnuteľnosti nadobudol ten, kto mal nehnuteľnosť po dobu 32 rokov ako svoju, pokojne v držbe. Vydržanie bolo prípustné voči každému za splnenia podmienky, že došlo k udalosti, ktorá dôvodne mohla v užívateľovi vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom a tieto nehnuteľnosti mal v príslušnú, zákonom ustanovenú dobu 32 rokov v držbe. Občiansky zákonník č. 141/1950 v § 115 a § 116 (tzv. Stredný OZ) upravoval vydržanie takým spôsobom, že vlastnícke právo k nehnuteľnosti mohol nadobudnúť ten, kto ju držal oprávnene a nepretržite po dobu 10 rokov. Za oprávneného držiteľa sa považoval ten, kto so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, a to po celú vydržaciu dobu.
Dobromyseľnosť sa vyžadovala už na začiatku držby, a teda nemohlo dôjsť k vydržaniu, ak užívateľ nehnuteľnosti vedel o tom, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne, prípadne, že sa jej zmocnil bez právneho dôvodu alebo vedel, že patrí inému, no nevrátil ju. Pri skutočnej držbe sa predpokladalo, že je v súlade s právom a poctivá; opak sa musel preukázať. V zmysle ust. § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s § 145 tzv. Stredného OZ z roku 1950, vlastnícke právo vydržaním mohol nadobudnúť ten, kto oprávnene držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené iba medzi manželmi a iba pri nescudziteľných veciach, ktoré boli v socialistickom vlastníctve a boli určené na to, aby ich tieto organizácie trvale užívali. Oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená.
Pre započítanie uplynulých dôb do nepretržitej vydržacej doby započítať aj čas pred 1.4.1964, so súčasným odkladom možnosti vydržania až od 1.4.1984, ako aj ust. § 872 ods. 6 (zákona č. 509/1991Zb.), umožňujúce oprávnenej osobe, aby v prípade vydržania pozemku započítala čas, po ktorý jej právny predchodca mal pozemok nepretržite v držbe aj pred 1.1.1992.
V konaní bolo preukázané svedkami vypočutými vo veci sp.zn. 7C/1282/92, 9C/, že parcelu J. XXX/X, ktorá bolo predmetom konania, užíval minimálne od roku 1946 K. F. so svojou manželkou. Neskôr asi od roku 1974 (dedičské konanie) ich užívala ich dcéra D. J., E. F. a po nej jej dcéra L. C., E. J. (od roku 1983). Je pravdou, že na liste vlastníctva boli zapísaní ako vlastníci tejto parcely právni predchodcovia žalovaných.
V súdenej veci ide o parcelu - J. XXX/X - záhrada, ktorá podľa Uhorského obyčajového práva bola spôsobilým predmetom vydržania. Súd má teda za to, že v predmetnej veci napriek vyhotovenému regulačnému plánu v obci C. najneskôr od roku 1946 K. F. s manželkou užíval parcelu J. XXX/X. Táto skutočnosť vyplýva aj zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom I. H. vo veci sp.zn. 7C/1282/92. K. F. spoločne s manželkou užívali parcelu J. XXX/X ako svoju vlastnú a nikým v užívaní a teda v držbe

neboli rušení. Podľa názoru súdu v danej veci teda minimálne od roku 1946 začala plynúť 32 ročná lehota v pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním podľa obyčajového práva.
Vzhľadom na vyššie uvedené, súd má za to, že vydržacia doba v prospech K. F. uplynula najneskoršie ku dňu 31.12.1960.
Je pravdou, čo tvrdil zástupca žalovaných, že v kúpnej zmluve zo dňa 20.12.1985 na základe ktorej žalobcovia kúpili nehnuteľnosti od L. C., E. J. nie je uvedená aj parcela J. XXX/X, avšak je nesporné, predmetná parcela bola predtým užívaná rodinou F. nie rodinou F.. V tejto súvislosti súd poukazuje rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 27.11.1998 č.k. 7C/1282/92-85, ktorým súd zamietol žalobu žalobcov S. F. a spol. proti žalovaným v 1. rade A. B., v 2. rade D. B., E. F. (žalobcov v tomto konaní) o určenie hranice medzi pozemkami žalobcov O. XXX, O. XXX a O. XXX/X a pozemkami žalovaných O. XXX a O. XXX/X, ako aj vydania parcely O. XXX/X, pričom z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že „žalobcovia nepreukázali vlastníctvo k tej časti nehnuteľnosti, ku ktorej sa domáhali jej vydania, lebo ani ich právny predchodca, otec nikdy tú časť nehnuteľnosti neužíval.“
Z uvedeného teda vyplýva, že právni predchodcovia žalovaných neboli vlastníkmi parcely J. XXX/X a naopak vlastníkmi tejto parcely bola rodina F., čo vyplýva z vyššie uvedeného rozsudku. Žalobcovia teda v danej veci v roku 1985 kupovali nehnuteľnosti od L. C., E. J., a to aj vrátane parcely J. XXX/X, ktorá nebola síce uvedená v kúpnej zmluve, avšak podľa názoru, žalobcovia ju kupovali od vlastníka z dôvodu, že právny predchodca L. C., E. J. nadobudol vlastníctvo k tejto parcele vydržaním.
Žalobcovia podľa názoru súdu splnili podmienky pre vydržanie, pretože dobromyseľne začali užívať od roku 1986 pozemok J. XXX/X ako svoj vlastný, pretože na základe kúpnej zmluvy uzavretie s L. C., E. J. nadobudli vlastnícke právo k susedným pozemkom, avšak pozemok J. XXX/X nebol samostatne vyčlenený a po kúpe začali užívať do čo užívala predtým L. C., E. J. a to aj vrátane pozemku J. XXX/X.
Je pravdou, že v roku 1992 došlo k prerušeniu plynutia vydržacej doby z dôvodu, že v tomto roku podal S. F. a spol. žalobu na súd o určenie hranice medzi pozemkami a vydanie pozemku J. proti žalobcom. Konanie sa viedlo na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 7C/1282/92 a bolo právoplatne skončené rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 4Co/186/99-98 zo dňa 28.6.1999, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Humenné sp.zn. 7C/1282/92-85 zo dňa 27.11.1998, ktorým súd zamietol žalobu o určenie hranice a vydanie pozemku J. XXX/X. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 4.10.1999 a teda podľa názoru súdu nasledujúcim dňom začala pokračovať 10 ročná lehota na vydržanie vlastníckeho práva zo strany žalobcov k parcele J. XXX/X, s tým, že je potrebné započítať lehotu od 1.1.1986 do 3.11.1992 (do podanie žaloby vo veci sp.zn. 7C/1282/92), čo znamená, že do začatia konania vo veci sp.zn. 7C/1282/92 uplynulo 6 rokov a 10 mesiacov. Z uvedeného preto dňom 5.10.1999 začala pokračovať zvyšná časť 10 ročnej lehoty (3 roky a 2 mesiace), ktorá uplynula dňa 31.12.2002. Týmto dňom žalobcovia nadobudli vlastnícke právo k pozemku J. XXX/X vydržaním.
Žalovaní v 1. a 2. rade sa opätovne domáhali svojho vlastníckeho práva k pozemku J. XXX/X až podaním žaloby vo veci sp.zn. 9C/29/2018, ktorá bola podaná na súd dňa 21.5.2018.
O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

2. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní, ktorí sú toho názoru, že pochybenia súdu prvej inštancie, ktorý svoje rozhodnutie zdôvodnil nesprávnymi skutkovými zisteniami (§ 365 ods. I písm. f) CSP), ale predovšetkým nesprávnym právnym posúdením veci (§ 365 ods. I písm. h) CSP), mali za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia, ktorého zmeny sa žalovaní domáhajú cestou tohto odvolania.
So skutkovým a právnym hodnotením sudu prvej inštancie v časti prvého výroku a druhého výroku odvolaním napadnutého rozhodnutia nesúhlasili a k jednotlivým odvolacím dôvodom v podrobnostiach uviedli:
Vlastníctvo je v právnom poriadku chápané ako najvyššia právna moc nad vecou. Tento obsah vlastníckeho práva je vyjadrený priamo v ustanovení § 123 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je vlastník v medziach zákona oprávnený právo vec držať (ius possidenti), právo vec užívať (ius utendi), požívať jej plody a úžitky (ius fruendi) a právo s vecou nakladať (ius disponendi). Právo vec držať, nazývané tiež právom držby znamená právo nakladať s vecou ako s vlastnou. Ide o východiskové oprávnenie vlastníka, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre výkon jeho ostatných vlastníckych oprávnení.
Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, musia byť splnené zároveň tieto zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciu dobu, b/ nepretržitosť vydržacei doby, ktorou je

neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby, c/ spôsobilý predmet užívania.
Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Rozlišujúcim znakom medzi držbou oprávnenou a neoprávnenou je teda dobromyseľnosť, resp. nedobromyseľnosť držiteľa, pričom otázku dobromyseľnosti je potrebné posudzovať „so zreteľom na všetky okolnosti“. Súdna prax je jednotná v tom, že posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol rozpoznať, že mu vec alebo právo skutočné patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám o sebe predpokladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 5Cdo49/2010 zo dňa 29.3.2011).
Oprávnená držba teda predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec patrí, a že je v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Držbu v dobrej viere je treba hodnotiť vždy objektívne a je potrebné prihliadať na to, či držiteľ pri bežnej opatrnosti nemal dôvodné pochybností o tom, že mu vec patrí. Dobrá viera zaniká v okamžiku, keď sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec po práve patrí.
Odvolatelia sa nestotožňujú s vysloveným skutkovým a právnym názorom súdu, že žalobcovia podľa názoru súdu splnili podmienky pre vydržanie, pretože dobromyseľne začali užívať od roku 1986 pozemok J. XXX/X ako svoj vlastný, pretože na základe kúpnej zmluvy uzavretej s L. C., E. J. nadobudli vlastnícke právo k susedným pozemkom, avšak pozemok J. XXX/X nebol samostatne vyčlenený a po kúpe začali užívať to, čo užívala L. C., E. J., a to aj vrátane pozemku J. XXX/X.
Nadobudnutie vlastníctva titulom vydržania vyžaduje splnenie podstatných podmienok a dôkazné bremeno ich preukázania je na tom, kto si toto právo uplatňuje. Len pri splnení týchto podmienok (1. oprávnená držba, 2. nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonnom ustanovenej doby, 3. spôsobilý predmet vydržania) by mohla držba privodiť vydržanie za predpokladu, že to všetko by bolo preukázané počas celej vydržacej doby. Tieto zákonné podmienky však žalobcovia ad. I/ a ad. 2/ ako aj ich právni predchodcovia nespĺňali a nespĺňajú. Tvrdenie žalobcov, na ktoré odkazuje aj rozhodnutie súdu, že spornú parcelu J. XXX/X, záhradu o výmere 436 m2 nadobudli kúpou v roku 1986 od pani C., a to na základe kúpnej zmluvy zo dňa 20.12.1985, je nepravdivé. Predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 20.12.1985 boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, kat. územie C., a to parcela č. XXX a parcela XXX/X ako aj rodinný dom súp. číslo XX. Z obsahu tejto kúpnej zmluvy je zrejmé, že predmetom kúpy nebola parcela J. XXX/X. Pani C. v roku 1983 na základe dedičského rozhodnutia sp.zn. D1262/83 nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, a to k parcele J. XXX/X a J. XXX, a teda parcelu J. XXX/X nezdedila, a preto ju nemohla ani žalobcom predať. Tvrdenie súdu, že spornú parcelu J. XXX/X neskôr asi od roku 1974 (dedičské konanie) užívala dcéra K. F., D. J., E. F. a po nej jej dcéra L. C., E. J. (od roku 1983) je preto nepravdivé a zavadzajúce. Keďže pani L. C. predmetnú parcelu nezdedila po D. J., E. F., nemohla D. J. v roku 1974 zdediť uvedenú parcelu J. XXX/X od p. K. F., pretože predmetná parcela J. XXX/X nebola predmetom dedičského konania po nebohej D. J., E. F.. V rozhodnutí sp.zn. 5MCdo/12/2011 Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil názor, podľa ktorého „platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje (derivatívne) svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol, a teda ho ani nemohol ďalej platne previesť.“ V zmysle zásady rímskeho práva (nemo plus iuris ad alium transferre protest, quam ipse habet) nikto nemôže previesť na iného právo, ktoré sám nemá.
Žalobcovia preto museli mať vedomosť o tom, že spornú parcelu nezískali na základe kúpnej zmluvy zo dňa 20.12.1985, na ktorú sa v tomto konaní odvolávali. Držiteľom nehnuteľností nemôže byť v zásade ten, kto sa jej držby chopil bez akejkoľvek zmluvy. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Pre nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti sa už v tom čase vyžadovala zmluva v zákonnom predpísanej písomnej forme a jej registrácia štátnym notárstvom. Dobrá viera zaniká v okamžiku, keď sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec po práve patrí. Žalobcovia o skutočnosti, že im pozemok parcela J. XXX/X nepatrí sa museli dozvedieť už v roku 1992, a to zo súdneho konania o určenie hranice a vydanie plochy, ktoré bolo vedené proti nim ako žalovaným na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 7C/1282/1992. Podotkli, že od roku 1986 do roku 1992 uplynulo 6 rokov a 10 mesiacov, čo potvrdil aj súd v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení svojho rozhodnutia vyslovil právny názor, že dňom 5.10.1999 začala pokračovať zvyšná časť 10 ročnej lehoty (3 roky a 2 mesiace), ktorá podľa súdu mala uplynúť dňa 31.12.2002. Podľa názoru súdu týmto dňom žalobcovia nadobudli vlastnícke právo k pozemku J. XXX/X. Odvolatelia majú za to, že tento právny záver súdu nemá oporu v zákonnom ustanovení a nevychádza ani z ustálenej praxe súdov. Naviac súd prvej inštancie vôbec neposudzoval otázku dobromyseľnosti žalobcov ad. 1 a ad. 2 z hľadísk právne významných skutkových podkladov a v súlade s ustálenou praxou slovenských súdov.
Z uvedeného teda vyplýva, že právny záver súdu, že dňom 5.10.1999 začala pokračovať zvyšná časť 10 ročnej lehoty je nesprávny, nakoľko podľa ustálenej judikatúry súdov po odpadnutí dôvodu prerušenia začína plynúť nová vydržacia doba. V predmetnej právnej veci nemohla ani začať plynúť nová vydržacia doba, vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia v tom čase nemohli byť dobromyseľní.
Žalovaní odvolatelia pozemok parc. č. XXX/X záhradu o výmere 437 m2 nadobudli do svojho výlučného vlastníctva na základe kúpnej zmluvy v roku 2000. Kúpna zmluva nadobudla účinnosť zápisom vkladu do katastra nehnuteľnosti pod číslom V 549/00 dňom 5.4.2000. Od uvedeného dňa sú žalovaní zapísaní ako vlastníci predmetnej nehnuteľnosti na LV č. XX pre obec a kat. územie C.. O tejto skutočnosti mali žalobcovia vedomosť. Už len táto samotná vedomosť, že pozemok parc. č. XXX/X je od roku 2000 do súčasnosti zapísaný na LV č. XX pre obec a kat. územie C. na žalovaných ako vlastníkov, musela vyvolať dôvodnú pochybnosť o tom, že im nehnuteľnosť patrí, a preto nemohli byť v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam o ich oprávnenej držbe.
Zo znaleckého posudku zo dňa 16.6.1997, ktorý bol vypracovaný D. H. v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 7C/1282/1992, jednoznačne vyplýva, že v roku 1946 bol prijatý regulačný plán a zostal zachovaný dodnes a z tohto regulačného plánu jednoznačne vyplýva, že parcela J. XXX/X nikdy nebola vlastníctvom B. ani vlastníctvom J., ale bola vlastníctvom F., t.j. právnych predchodcov žalovaných. Z uvedeného znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že vo vlastníctve žalobcov sú parcely J. XXX/X a J. XXX, lebo len tie kúpili od pani C., ktorá ich zdedila od pani J. a pani J. ich získala na základe dedičského rozhodnutia z roku 1974. Právny stav bol teda založený v roku 1946 regulačným plánom s tým, že tento regulačný plán sa premietol aj do pozemkovej knihy a následne aj do katastra nehnuteľností.
Čo sa týka súdneho konania vedeného pod sp.zn. 7C/1282/1992 majú za to, že súd pri rozhodovaní v tejto právnej veci nemal vychádzať z tohto rozhodnutia, resp. z obdobných rozhodnutí súdov vydaných v rokoch 1998 a 1999, lebo súdna prax sa v otázke vydržania od tohto obdobia výrazne zmenila, a to s dôrazom na splnenie podmienky dobromyseľnosti pri držbe.
Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie sp.zn. 9C/29/2018 vyplýva, že súd zamietol vzájomnú žalobu žalovaného (t.j. syna žalobcov ad. l/ a ad. 2/) na určenie vlastníckeho práva a to z dôvodu, že žalovaný nepreukázal právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k tejto parcele do skončenia dokazovania v tejto súdnej veci. Žalovaný neuviedol právny titul, nepreukázal splnenie podmienok do oprávnenej dobromyseľnej a dlhodobej držby.
Tvrdenie súdu prvej inštancie v bode 34. v odôvodnení napadnutého rozsudku, že žalovaní v 1. a 2. rade sa opätovne domáhali svojho vlastníckeho práva k pozemku J. XXX/X až podaním žaloby vo veci sp.zn. 9C/29/2018, ktorá bola na súd podaná dňa 21.5.2018 je nepravdivé.
Je pravdou, že na Okresnom súde Humenné je vedené súdne konanie pod sp.zn. 9C/29/2018, predmetom ktorého nie je určenie vlastníckeho práva zo strany žalovaných, ale ide o konanie o odstránenie plota nie zo spornej parcely J. XXX/X, ale z parcely J. XXX.
Odvolatelia sú presvedčení, že k vydržaniu parcely J. XXX/X žalobcami v zmysle ust. § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka nedošlo a nemohlo dôjsť dôvodu nedostatku dobromyseľnosti a neexistencie titulu pri vstupe do držby.
Všetky uvádzané skutočnosti sú podľa názoru žalobcov dostatočným dôvodom na zmenu rozsudku podľa § 388 CSP v prvom a druhom výroku rozsudku tak, že odvolací súd žalobu žalobcov zamietne a prizná nárok na náhradu trov konania úspešným žalovaným.

3. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovaných nevyjadrili.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) na základe odvolania žalobkyne preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP v spojení s ust. § 470 ods. 1 a 2 veta prvá CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je neopodstatnené.

5. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, a v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, a len na zdôraznenie správnosti odvolací súd dopĺňa.

7. Predpokladom vydržania nehnuteľnosti je spôsobilý predmet vydržania, oprávnenosť držby a nepretržitosť držby počas celej zákonom stanovenej doby. Ide o vyvrátiteľnú právnu domnienku v tom, že držba je oprávnená. V takom prípade ten, kto popiera dobromyseľnosť držiteľa, má dôkazné bremeno na preukázanie neoprávnenej držby. Dobromyseľnosť je vnútorný psychický stav. Tento však nemožno priamo dokázať. Možno o nej usudzovať iba z okolností, v ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci alebo vykonávateľ práva pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda, alebo právo, ktoré vykonáva, patria. Tieto okolnosti musí v spore preukázať držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva, to znamená nadobúdací titul, i keď neplatný (kúpna alebo darovacia zmluva), takže musí okrem iného preukázať okolnosti, z ktorých možno usudzovať na jeho dobromyseľnosť, teda okolnosti svedčiace o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia veci.

8. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa.

9. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu [prípadne aj len domnelého (putatívneho)] nadobudnutia vlastníctva. Domnelým (putatívnym) titulom nadobudnutia vlastníctva je určitá skutočnosť, ktorá má navonok znaky riadneho nadobúdacieho titulu (v súlade so zákonom zakladajúceho vznik vlastníctva), chýba pri nej ale niektorá stránka (vlastnosť, znak), ktorú pre nadobudnutie vlastníctva vyžaduje objektívne právo. Takýmto domnelým titulom môže byť v praxi napríklad (a) dedičské rozhodnutie o nadobudnutí veci, ktorá však v čase smrti poručiteľa objektívne nepatrila do jeho majetku, (b) neprávoplatné rozhodnutie súdu určujúce vlastníctvo veci, (c) kúpna alebo darovacia zmluva, ktorá je z niektorého dôvodu neplatná (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. apríla 2017, sp.zn. 3Cdo17/2016).

10. Obsahom vlastníckeho práva je takzvaná triáda oprávnení formulovaná klasickou rímskou právnou vedou. Ide o právo vec držať (ius possidendi), vec užívať a požívať jej plody a úžitky (ius utendi et fruendi) a právo vecou disponovať (ius disponendi). Za inherentné právo vlastníka sa pokladá aj právo na ochranu proti akýmkoľvek neoprávneným zásahom do vlastníckeho práva.

11. V zmysle ustanovení § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu ignorantia iuris non excusat (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného

ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je ospravedlniteľný. Len výnimočne možno takýto omyl ospravedlniť, a to v prípadoch, keď znenie zákona je nejasné a pripúšťa rôzny výklad.(uznesenie Najvyššieho súdu z 1. marca 2011, sp.zn. 5Cdo30/2010).

12. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (nález Ústavného súdu SR zo 14. novembra 2018, sp.zn. II. ÚS 484/2015, zdroj: ustavnysud.sk; analytická právna veta: ustavnysud.sk)

13. Držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba (§ 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ kupujúci vedel v čase zamýšľanej kúpy nehnuteľnosti o všetkých zákonných predpokladoch nevyhnutných pre zavŕšenie prevodu nehnuteľnosti, nemožno mať (z určujúceho objektívneho hľadiska) žiadne pochybnosti o tom, že jeho držba nebola oprávnená. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2011, sp.zn. 3MCdo7/2010 a 3MCdo8/2010).

14. Rozhodnutia vo veciach občianskoprávnych Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2024, rozhodnutie č. 15.
Právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. mája 2024 sp.zn. 1VCdo/1/2024).
Predpokladom vydržania nehnuteľnosti je spôsobilý predmet vydržania, oprávnenosť držby a nepretržitosť držby počas celej zákonom stanovenej doby. Ide o vyvrátiteľnú právnu domnienku v tom, že držba je oprávnená. V takom prípade ten, kto popiera dobromyseľnosť držiteľa, má dôkazné bremeno na preukázanie neoprávnenej držby. Dobromyseľnosť je vnútorný psychický stav. Tento však nemožno priamo dokázať. Možno o nej usudzovať iba z okolností, v ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci alebo vykonávateľ práva pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda, alebo právo, ktoré vykonáva, patria. Tieto okolnosti musí v spore preukázať držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva, to zn. nadobúdací titul, i keď neplatný (kúpna alebo darovacia zmluva), takže musí okrem iného preukázať okolnosti, z ktorých možno usudzovať na jeho dobromyseľnosť, teda okolnosti svedčiace o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia veci.

15. Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018).

16. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby je vždy potrebné skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky iného nadobúdacieho titulu. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 468/2022 z 24. novembra 2022).

17. Doktrína legitímneho očakávania je doktrínou verejného práva, ktorá spočíva v tom, že súkromná osoba ako účastník právneho vzťahu má voči orgánu verejnej moci isté odôvodnené očakávania. Tieto odôvodnené očakávania sa vzťahujú na postup orgánu verejnej moci, prípadne rozhodnutie toho orgánu. Postup orgánu verejnej moci totiž musí byť predvídateľný (vzhľadom na právnu úpravu) a orgán nemôže v skutkovo podobných prípadoch rozhodovať rozdielne (IV. ÚS 15/2014-77 cit. ,,Ústavný súd pritom zdôrazňuje, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobný veciach, je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštancia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Pre posúdenie, či rozdielnou judikatúrou najvyššej súdnej inštancie došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, je preto rozhodujúce, či vnútroštátne právo obsahuje mechanizmus zaisťujúci koherentnosť judikatúry a či príslušný orgán tento mechanizmus fakticky a riadne využíva (pozri rozhodnutie ESĽP Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6.12.2007).

18. V uznesení najvyššieho súdu sp.zn. 1Cdo/44/2010 (publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 40 /2013) bolo vyslovené, že „pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením.“

19. Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj najmä uznesenie z 29. apríla 2010 sp.zn. 1Cdo133/2009), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa ods. 1 Ústavy Slovenskej čl. 46 republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 O.s.p., ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 O.s.p. všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu.
Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť [viď najmä rozsudky vo veci Brumärescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003].
Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (por. uznesenie z 29. apríla 2010 sp.zn. 1Cdo133/2009, uznesenie z 25. apríla 2012 sp.zn. 5MCdo16/2010), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č.k. II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného

práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku konajúci všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. Klásť si takúto otázku je nielen zbytočné, táto otázka je úplne nepatričná (nemá byť prečo položená). So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia je akékoľvek „nové“ právne posudzovanie právoplatného súdneho rozhodnutia v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov vylúčené (neprípustné). Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonodarcom v citovanom ustanovení § 159 ods. 2 O.s.p. V prípadoch, kde súd spomenutý prejudiciálny účinok (vplyv právoplatného rozhodnutia vydaného v občianskom súdnom konaní založený na záväznosti tohto rozhodnutia aj v ďalšom občianskom súdnom konaní tých istých účastníkov) ignoruje, t.j. ak nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah (rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), dochádza k nerešpektovaniu záväzného súdneho rozhodnutia, čo je v rozpore aj so základným zákonom štátu. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy totiž „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Podľa čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., (ďalej „listina“), „štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom ktorý ustanoví zákon“. Všeobecný súd nerešpektujúci predchádzajúce právoplatné súdne rozhodnutie vo veci, ktoré predstavuje predbežnú otázku v nasledujúcom občianskom súdnom konaní, vybočuje z medzí vytýčených čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny a porušuje tým právo na spravodlivý proces a právo na súdnu ochranu (čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny). Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti; zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane stavu právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť. Vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 ESLP dospel k záveru, že súčasťou práva na spravodlivý proces je tiež princíp právnej istoty. Upresnil, že právna istota predpokladá rešpektovanie princípu právnej moci, teda konečnej povahy súdnych rozhodnutí. Podľa tohto princípu žiadna zo strán nemá právo žiadať preskúmanie právoplatného a vykonateľného rozsudku len za tým účelom, aby sa domohla nového posúdenia veci a nového rozhodnutia. Prieskum sa nesmie stať maskovaným odvolaním a púha skutočnosť, že môžu existovať dva rôzne pohľady na rovnakú záležitosť, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie veci. Od tohto princípu je možné sa odchýliť len v prípade, že pre to existujú podstatné a naliehavé dôvody (por. Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003, č. 52853/99, § 52). V rozpore s princípom právnej istoty by však v zásade nemali byť mimoriadne opravné prostriedky proti (síce) právoplatným rozhodnutiam, ktoré sú (ale) dané k dispozícii obom stranám konania v presne definovaných prípadoch a ktorých využitie je striktne časovo obmedzené (por. 000 Link Oil SPB proti Rusku, rozhodnutie, 25. júna 2009, č. 42600/05, oddiel A).

Uvedený názor odvolacieho súdu je potrebné považovať za správny. V predmetnej veci odvolací súd pri právnom posúdení veci vo vzťahu k rozhodnutiu Okresného súdu Lučenec sp.zn. 14Cb399/2001 vychádzal z ustanovenia § 159 ods. 2 O.s.p., že výrok právoplatného rozsudku, v ktorom bola riešená otázka platnosti kúpnej zmluvy zo 17. apríla 1997, je vo vzťahu žalobcov a žalovanej 1/ ako účastníkov takého konania záväzný a je preto záväzný aj pre súd v konaní o určenie vlastníctva. Niet pochýb o tom, že zmenený okruh účastníkov zakladá povinnosť súdu znovu vec posúdiť tiež z hľadiska preukázaných tvrdení nových účastníkov (v prejednávanej veci žalovaný 2/), avšak pri súčasnom rešpektovaní k predchádzajúcemu rozhodnutiu o vzťahoch pôvodných účastníkov konania. Pokiaľ súd takto nepostupuje, nemožno jeho postup považovať za zlučiteľný so zásadami spravodlivého procesu, predovšetkým s príkazom vnútornej nerozpornosti právneho poriadku. Celková harmónia súdnych rozhodnutí podmieňuje dôveru v právo, bez ktorej by právo bolo len písaným textom. Tento postup, resp. výklad ustanovenia § 159 ods. 2 O.s.p. v naznačených princípoch vyplýva z požiadavky právnej istoty (vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 ústavy) a treba ho rešpektovať ako súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 36 ods. 1 listiny) (pozri Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/231/2013 z 25.06.2014).

Dovolací súd dospel k záveru, že súdy v základnom konaní postupovali správne, keď v dôsledku prejudiciálneho vyriešenia otázky vlastníctva nehnuteľností v dvoch predošlých právoplatne skončených konaniach o plnenie, žalobu o určenie vlastníckeho práva zamietli. Rozhodujúce je, že hmotnoprávna otázka vlastníctva nehnuteľností, esenciálna pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku na finančné plnenie, bola v predošlých konaniach, hoci len ako prejudiciálna, právoplatne vyriešená a nie je podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie. Žalobcovi (ktorý v dovolaní pripúšťa istý druh svojej minulej pasivity) v týchto konaniach v pozícii žalovaného nič nebránilo uplatniť a preukázať tvrdené vlastnícke právo. V súčasnosti sa preto medzi tými istými sporovými stranami nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie vlastníckeho práva, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté. Iný záver by podľa dovolacieho súdu napriek tomu, že vlastníctvo nehnuteľností bolo vyriešené len prejudiciálne, znamenal ústavne neudržateľné narušenie princípu právnej istoty, pretože by došlo k neakceptovateľnému a nezdôvodniteľnému zásahu do stability právneho vzťahu a Ústavou SR chráneného vlastníckeho práva.
V danom prípade súdy pri riešení otázky prejudiciality postupovali v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu, a preto sa nedopustili svojim postupom ani porušenia práva žalovaného na spravodlivý súdny proces.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/62/2020 z 14.07.2022).
Účinky právoplatnosti rozhodnutia - jeho nezmeniteľnosť a záväznosť sa chápu podstatne širšie než pojem ne bis in idem (porovnaj napr. Bohumil Dvořák, Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha 2008, str. 52 a nasl.). Význam právoplatnosti súdneho rozhodnutia sa neobmedzuje len na rovinu prekážky reii udicatae (neodstrániteľnej procesnej podmienky konania), t.j. len na neprípustnosť nového prejednania už raz rozhodnutej veci. Právoplatnosť má aj uvedenú pozitívnu stránku spočívajúcu v pôsobení vecnom: význam v dosahu záväznosti na rozhodnutie o inej veci. Náplň právoplatnosti prejavujúca sa ako prameň prejudiciálnych účinkov právoplatného rozhodnutia je mimoriadne závažná. To, že nejde o rozhodnutie o tej istej veci (s identickým predmetom konania), ešte neznamená, že už raz súdom v predošlom občianskom súdnom konaní s konečnou platnosťou medzi účastníkmi vyriešenú otázku hmotnoprávneho vzťahu by mohol neskôr (ďalší) súd v inom (novom) občianskom súdnom konaní medzi tými istými účastníkmi posudzovať inak ako otázku predbežnú. Bránilo tomu ustanovenie § 159 ods. 2 O.s.p., ktoré vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta O.s.p. znamená osobitnú procesnú úpravu; z nej vyplýva súdu povinnosť v prípade riešenia predbežnej otázky považovať za záväzné právoplatné súdne rozhodnutie o takejto otázke. Súd má teda povinnosť pri svojom rozhodovaní o (tejto ďalšej) veci neodchýliť sa od právoplatného rozsudku, ktorým sa vyriešila v inom občianskom súdnom konaní ako vec sama príslušná predbežná otázka. Uvedený prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozsudku v novom (ďalšom) občianskom súdnom konaní (s neidentickým predmetom konania, t.j. bez existencie prekážky rei iudicatae) môže preto (so zreteľom na tú - ktorú konkrétnu situáciu) viesť k výsledku (znamenať), že žalobca bude neúspešný.
Prejudicialitu možno vo všeobecnosti (v jej podstate) chápať aj ako kauzálny vzťah medzi dvomi subjektívnymi právami, z ktorých jedno je podmienené druhým. Svoje miesto nachádza predovšetkým v prípadoch, kedy právoplatným rozhodnutím o veci sa vyriešila otázka, ktorá má zásadný význam pre ďalší spor: od jej posúdenia závisí rozhodnutie v tejto ďalšej veci (porovnaj napr. Bohumil Dvořák, Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha 2008, str. 62 a nasl.). Jej vznik predpokladá, že určitý právny vzťah sa stal predmetom procesu, pričom právny vzťah, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, musí súd pri rozhodovaní o inej veci (právnom vzťahu) posudzovať len tak, ako sa stalo v právoplatnom rozhodnutí. Pri tomto objektívne existujúcom vzťahu – pozitívnoprávnej stránke prejudiciality - skúmajú sa jeho dôsledky (najmä to, kedy a do akej miery je súd viazaný právoplatným rozhodnutím o predbežnej otázke, kedy a v akom rozsahu a s akými účinkami si môže súd predbežnú otázku, ktorá doposiaľ nebola právoplatným rozhodnutím vyriešená, sám posúdiť, aký je postup v prípadoch, keď si takúto otázku sám vyriešiť nesmie).
Prejudiciálna (predbežná alebo aj predurčujúca) otázka je potom taká otázka, ktorá sama predmetom konania nie je, avšak na jej vyriešení je závislé rozhodnutie, ktoré má súd prijať. Prejudicialita takto vyjadruje aj skutočnosť, že v konaní o určitej veci sa vyskytuje relatívne samostatná otázka, ktorá bola predmetom právoplatne skončeného konania a má pre terajšie konanie určujúci význam (uvedené zároveň aj objasňuje použitý výraz „predurčujúca otázka“).
Subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov, účinky právoplatného rozsudku sa môžu vzťahovať len v tých prípadoch, kedy tak stanoví zákon. Pri

posúdení dosahu záväznosti právoplatného rozhodnutia (miery účinku na rozhodovanú vec, predmet sporu) nie sú pre súd určujúce hranice dané rozsahom nároku, nemôže iba prekročiť rozsah právneho vzťahu, z ktorého nárok vyplýva. Účinok prejudiciality sa prejaví (vyjadrí) zamietnutím žaloby, nie zastavením konania podľa § 104 ods. 1 O.s.p. (ktoré nemeritórne rozhodnutie má miesto len tam, kde sú v celosti splnené kritéria identity novej veci s vecou už právoplatne rozhodnutou - totožnosť účastníkov aj predmetu konania (nároku), porovnaj bližšie napr. Vlastimil Handl, Josef Rubeš a kol. Občanský soudní řád. Komentář, I. díl, Praha 1985, str. 705 a nasl.). V súlade s procesuálnou teóriou právoplatnosti (porovnaj napr. Vilém Steiner, Základní otázky občanského práva procesního, Praha 1980, str. 261 a nasl., Bohumil Dvořák, Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha 2008, str. 39 a nasl.) záväznosť právoplatného rozhodnutia vyjadruje záväznosť procesnoprávneho vzťahu, ktorý je týmto rozhodnutím založený, nie záväznosť hmotnoprávneho vzťahu, ktorý vzťah súd vo svojom rozhodnutí vyriešil. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Cdo/133/2009 zo dňa 29.4.2010).

20. Dôležitým z hľadiska posúdenia dobromyseľnosti a indikovanej prejudiciality je výsledok konania na základe rozsudku Okresného súdu Humenné sp.zn. 7C/1282/1992 z 27.11.1998 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 4Co/186/1999 z 28. júna 1999, ktorými bola žaloba právnych predchodcov žalovaných o určenie hranice právoplatne zamietnutá, okrem iného z dôvodu vydržania vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaných (v tomto konaní žalobcov) s konštatovaním užívacieho stavu od roku 1946. Zdá sa teda, že o vlastníctve žalovaných v konaní vyvolanom ich právnymi predchodcami bolo už právoplatne rozhodnuté tak, že žaloba bola zamietnutá.

21. Deklarované obdobie držby veci je pritom osobitne dôležité v kontexte zmien Občianskeho zákonníka. Vývoj nášho (i) objektívneho práva vydržania, (ii) držby a (iii) práva vlastníctva nehnuteľností je veľmi diskontinuitný a táto skutočnosť spôsobuje výkladové problémy. V „strednom“ občianskom zákonníku (1950 – 1964) má pôvod dnešný pojem oprávnenej držby viazanej na dobromyseľnosť s ohľadom na všetky okolnosti. V týchto rokoch 1950 – 1964 sa pozemkové vlastníctvo prevádzalo len zmluvne bez knihovného zápisu. V súvislosti so združstevňovaním sa podľa všetkého zrušila zásada supeficies solo cedit. Občiansky zákonník z roku 1964 do veľkej novely z roku 1982 vydržanie nepoznal a nepoznal ani držbu. Držba sa odvodzovala len výkladom. Aj samotné pozemkové vlastníctvo, resp. presnejšie množina vzťahov fyzických osôb, ktorých predmetom bol pozemok, sa delilo jednak na ustupujúce tradičnejšie súkromné vlastníctvo a na právo osobného užívania pozemkov. Od roku 1982 bolo vydržanie opätovne zavedené, dokonca so spätnými účinkami. Vydržovalo sa do vlastníctva štátu, ale s nárokom na získanie práva osobného vlastníctva, ktoré sa po novele zákonom č. 519/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok a notársky poriadok, v znení neskorších predpisov ex lege transformovalo na právo vlastnícke, ak držba pozemku v tom čase pretrvávala.

22. Na zvýraznenie správnosti odvolací súd poukazuje, že podľa § 135a ods. 2 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.4.1983, ak ide o pozemok alebo jeho časť, ktorý má občan nepretržite v držbe (§ 132a ods. 1) desať rokov a ku ktorému by sa inak mohlo zriadiť právo osobného užívania (§ 199 ods. 1), nadobúda vlastníctvo k pozemku alebo k jeho časti štát; občan nadobúda právo, aby sa s ním uzavrela dohoda o osobnom užívaní pozemku v rozsahu uvedenom v § 200. Ak výmera pozemku je väčšia než najvyššia prípustná výmera podľa § 200 a ak podľa územného plánu alebo územného rozhodnutia možno prenechať do osobného užívania viac častí tohto pozemku, má občan právo vybrať si len jednu z týchto častí, ku ktorej sa potom ako k samostatnému pozemku dohodou zriadi právo osobného užívania.

23. Podľa § 135a ods. 4 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.4.1983, do doby podľa odsekov 1 a 2 si občan môže započítať dobu, po ktorú jeho právny predchodca mal vec nepretržite v držbe alebo nepretržite vykonával právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

24. Podľa § 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.1.1992, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnuteľnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

25. Pokiaľ súd prvej inštancie nosne vychádzal zo zistenia o splnení podmienok vydržania, tak ako sú uvedené v bodoch 25 až 33 napadnutého rozsudku so zreteľom aj na indikovanú prejudicialitu jeho zistenia, sú akceptovateľné s poukazom na princíp právnej istoty a rešpektujúc legitímne očakávania

žalobcov. Odvolací súd má za to, že predchádzajúce konanie vzhľadom na jeho výsledok (neúspech právneho predchodcu žalovaných) nemohlo vyvolať narušenie, resp. prerušenie dobromyseľnosti žalobcov, ale práve naopak, prejudiciálny verdikt utvrdil neochvejne žalobcov o ich vlastníctve odvíjajúci sa od kúpnej zmluvy z 20.12.1985 a potom 10-ročná vydržacia doba uplynula dňom 20.12.1996.
Inak povedané neúspech v konaní právnych predchodcov žalovaných, v ktorom sa riešila otázka vlastníctva, nemôže vyvolať ich, resp. právnych nástupcov priaznivejšie hmotnoprávne postavenie v otázke narušenia dobromyseľnosti držiteľov veci, preto opakované iniciovanie konania o odstránenie plota terajšími žalovanými, ktoré je vedené na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 9C/29/2021, je bez právneho významu k prejednávanej veci.

26. V súvislosti s plynutím 10-ročnej vydržacej doby sa žiada ešte uviesť, že ak by aj táto neuplynula dňa 1.1.1992 (§ 134 ods. 1, 3 OZ) alebo 20.12.1996, tak nepochybne účinky nadobudnutia vlastníctva by nastali uplynutím 10-ročnej vydržacej doby počítanej od 14.10.1999 do 14.10.2009.

27. Navyše odvolací súd považuje za rozhodujúce to, keď hmotnoprávna otázka vlastníctva nehnuteľností, esenciálna pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku, bola v predošlom konaní, hoci len ako prejudiciálna, právoplatne vyriešená, pričom nie je podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie. Súd už nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán sporu. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých strán sporu je neprípustné. Uvedená premisa by bola kľúčová, ak by nedošlo k účinkom vydržania, avšak aj preto by žaloba žalobcov bola opodstatnená.

28. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp.zn. III. ÚS 209/04).

29. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Za daného stavu odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

30. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia, preto im vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešným žalovaným v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).
Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).